

UMEÅ UNIVERSITET

INSTRUKTION FÖR ARKTISKT CENTRUM VID UMEÅ UNIVERSITET (ARCUM)

Typ av dokument:	Instruktion
Datum:	2021-05-18 (beslutsdatum)
Dnr:	FS 1.1-1095-21
Beslutad av:	rektor
Giltighetstid:	2021-07-01– 2027-06-30
Område:	Organisation, delegation och beslutsstruktur
Ansvarig förvaltningsenhet:	Planeringsenheten
Ersätter dokument:	<i>Instruktion för centrubildningen arktiskt centrum vid Umeå universitet</i> fastställd av rektor den 4 december 2012 (UMU 103-2809-12)

UMEÅ UNIVERSITET

Innehåll

Instruktion för Arktiskt centrum vid Umeå universitet (Arcum)	1
1. Beskrivning.....	3
2. Bakgrund	3
3. Instruktion.....	4
3.1. Namn.....	4
3.2. Syfte och uppdrag.....	4
3.3. Organisationsform och verksamhetsperiod.....	4
3.4. Vårdinstitution	5
3.5. Organisationsenhetskod	5
3.6. Styrgrupp och föreståndare	5
3.6.1. Föreståndare.....	5
3.6.2. Styrgruppens sammansättning, mandatperiod, sammanträdesfrekvens och beslutsförhet.....	5
3.6.3. Styrgruppens uppgift	6
3.7. Finansiering.....	7
3.8. Administrativt stöd	7
3.9. Utvärdering och uppföljning	7

UMEÅ UNIVERSITET

1. Beskrivning

Arktiskt centrum vid Umeå universitet (härefter även benämnd som "Arcum") syftar till att samordna och utveckla arktisk forskning och utbildning vid Umeå universitet. Arcum ska vara den samlande kraften för arktisk forskning vid Umeå universitet samt i Sverige och internationellt vara en aktiv part i forskning och debatt inom fältet.

Arcum har inrättats som centrum av rektor den 18 maj 2021. Denna instruktion anger centrumets syfte, organisation och styrning samt former för utvärdering av verksamheten.

2. Bakgrund

Arcum inrättades ursprungligen som en centrumbildning år 2012 med syfte att vara en sammanhållande organisatorisk enhet för universitetet inom det arktiska området (Dnr: UmU 103-2809-12).

Även om den svenska polarforskningen sedan länge säkrat en tät position inom naturvetenskapliga och tekniska kunskapsområden, så banade landets första arktiska strategi i modern tid vid 2010-talets ingång väg för bredare synsätt på det arktiska. Detta förhållningssätt kom också att präglade det svenska ordförandeskapet i Arktiska rådet 2011–2013, som inte bara bidrog till en förnyad, positiv anda i den internationella samordningen utan också till ökad uppmärksamhet på bredare sociala, ekonomiska och politiska frågor i Arktis.

Arcum har sedan det inrättades verkat för breddning även av de vetenskapliga perspektiven på Arktis och för att sätta Umeå universitet på kartan som en forskningsnod, såväl nationellt som internationellt.

Sedan 2012 när Arcum först inrättades har utmaningarna knutna till den globala klimatutmaningen hamnat högre upp på den politiska agendan och det strategiska intresset runt om i världen för naturresurser och transportvägar i Arktis har ökat.

Sveriges andra arktiska strategi som kom 2020 visar tydligt på en växande komplexitet och att *det levande Arktis*, ett viktigt intresseområde för de nordiska länderna, konkurrerar med visioner för Arktis som globalt resursskafferier.

Begreppet *det levande Arktis* fokuserar på människan och hennes livsvillkor och ställer frågor om hur vi skapar hållbara samhällen, såväl ekologiskt som socialt. Vare sig det gäller frågor om rättigheter till mark och vatten, utvecklandet av näringar som turism, skogsbruk, renskötsel eller vindkraft, språk och kultur och inte minst hälsa så är det viktigt att ha både en historisk medvetenhet och en nyanserad bild av de samtida sociala sammanhangen.

Arcum bidrar till en hållbar utveckling av Arktis genom samordning och utveckling av tvär- och mångvetenskaplig forskning och utbildning vid Umeå universitet. Mot bakgrund av de internationella kontaktytor som byggts upp i föregående organisationsform torde en ökad närhet

UMEÅ UNIVERSITET

till universitetets löpande forskning och undervisning kunna stärka Arcums position som nod inom arktiska studier såväl nationellt som internationellt.

3. Instruktion

3.1. Namn

Centrumets svenska benämning ska vara

Arktiskt centrum vid Umeå universitet

Centrets engelska benämning ska vara

Arctic Centre at Umeå University

När det är lämpligt att använda en akronym används Arcum för både den svenska och engelska benämningen. Akronymen bör bara användas när mottagaren kan anses förstå vad akronymen innebär.

3.2. Syfte och uppdrag

Arcums syfte är att utveckla, samordna och synliggöra arktisk forskning och utbildning samt stödja mångvetenskaplig arktisk forskning och inspirera till tvärvetenskapliga initiativ inom kunskapsområdet vid Umeå universitet.

Detta innebär bland att Arcum

- skapar breda mötesplatser för forskare, lärare och studenter vid universitetet med syfte att utveckla forskning och utbildning inom det arktiska fältet,
- utvecklar och upprätthåller nationella och internationella nätverk och samarbeten inom arktisk forskning och utbildning,
- arrangerar seminarier och konferenser om forskning och utbildning relevanta för arktiska samhällen, är värd för den fakultetsövergripande arktiska forskarskolan med inriktning mot hållbar utveckling vid Umeå universitet,
- strävar efter att utveckla och stödja vetenskaplig publicering inom arktiska forskningsområden vid Umeå universitet *samt*
- samverkar med det omgivande samhället och deltar i debatter.

3.3. Organisationsform och verksamhetsperiod

Arcum ska organiseras som ett centrum i enlighet med Arbetsordning för Umeå universitet, avsnitt 7.1.3

Ett centrum har ingen anställd personal. Personal vid Umeå universitet som är engagerad i centrumets verksamhet ska vara anställd vid institution eller arbetsenhet.

Centrumet har inrättats för en verksamhetsperiod som sträcker sig från 1 juli 2021 till den 30 juni 2027. Ansökan om ny verksamhetsperiod ska inkomma till rektor i god tid före innevarande verksamhetsperiods utgång.

UMEÅ UNIVERSITET

3.4. Vårdinstitution

Arcum är organisatoriskt placerad vid Humanistiska fakulteten och administreras av Institutionen för språkstudier som vårdinstitution.

3.5. Organisationsenhetskod

Arcum har organisationsenhetskod 8640.

3.6. Styrgrupp och föreståndare

För Arcums övergripande styrning ska det finnas en styrgrupp och den dagliga verksamheten leds av en föreståndare.

3.6.1. Föreståndare

Den dagliga verksamheten vid Arcum ska ledas av en föreståndare som har det övergripande ansvaret för planering, ledning och samordning av verksamheten samt ekonomiansvar. Föreståndarskapet är tidsbegränsat där utsedd person förordnas för en definierad verksamhetsperiod och har sin grundanställning vid en institution, enhet, eller motsvarande vid Umeå universitet. Föreståndaren och dennes uppdragstillägg samt mandatperioden fastställs genom beslut av rektor efter samråd med vårdinstitutionens prefekt. Mandatperioden för föreståndaren ska likställas med mandatperiod för ett prefektförordnande och ska i normalfallet avse en period om fyra år. Vid ett omförordnande ska en utvärdering ske där båda parter har rätt att avsluta uppdraget.

Föreståndaren rapporterar dels till vårdinstitutionens prefekt, dels till styrgruppen. Föreståndaren ansvarar för att verksamheten bedrivs i enlighet med gällande regler och riktlinjer vid Umeå universitet samt Arcums verksamhetsplan, mål och uppdrag. Föreståndaren disponerar medel inom ramen för beslutad budget. Föreståndaren fattar de beslut som inte ankommer på styrgruppen att besluta om och som följer av rektors besluts- och delegationsordning och Humanistiska fakultetens vidaredelegationer.

Villkor för föreståndaren ska sättas med utgångspunkt (exempelvis vad gäller arvoden) i dokumentet *Villkor för uppdraget som prefekt vid Umeå universitet (prefektkontrakt)*.

3.6.2. Styrgruppens sammansättning, mandatperiod, sammanträdesfrekvens och beslutsförhet

Arcum leds av en styrgrupp som utses av Rektor. Styrgruppen består av nio (9) ledamöter enligt nedan.

Kategori	Antal
Ordförande	1
Vetenskapligt kompetenta ledamöter från vardera fakulteten vid Umeå universitet	4
Student Bör vara student på forskarnivå samt en (1) suppleant med närvaro- men ej beslutsrätt. Även suppleanten bör vara student på forskarnivå.	1

UMEÅ UNIVERSITET

Kategori	Antal
Företrädare från annat lärosäte inom Arctic 5 Vetenskapligt kompetent ledamot	1
Externa ledamöter från utanför Umeå universitet	2
	9
Ständigt adjungerad Föreståndaren Värdinstitutionens prefekt	

Föreståndaren är huvudföredragande i styrgruppen. Ordföranden har att besluta om att eventuellt adjungera andra personer till styrgruppens sammanträden. Antingen till helt sammanträde eller till enskilt ärende. Vid detta beslut ska frågan om en jämställd sammansättning vara en viktig utgångspunkt.

Det åligger föreståndaren att, efter samråd med styrgruppens ordförande, initiera och bereda ärenden inför styrgruppens sammanträden samt verkställa styrgruppens beslut. Det är föreståndarens ansvar att efter samråd med prefekten till styrgruppen lämna förslag på verksamhetsplan, verksamhetsberättelse, budget och bokslut.

Styrgruppen ska sammanträda minst en gång per termin och därutöver när minst tre (3) ledamöter så önskar. Styrgruppens möten ska protokollföras. Styrgruppen är beslutsför när ordföranden och minst hälften av de övriga ledamöterna är närvarande. Omröstning i styrgruppen skall vara öppen och avgörs med enkel majoritet. Vid lika röstetal har ordföranden vid mötet utslagsröst. Styrgruppens mandatperiod fastställs i samband med rektorsbeslut om utseende och bör i normalfallet vara fyraårig. Styrgruppen kan inom sig utse en vice ordförande.

Villkor och ersättningar för styrelsens externa ledamöter ska sättas i enlighet med *Regler för arvoden och ersättningar vid universitetets styrelser, kommittéer, råd och nämnder*. En enskild ledamot i styrgruppen får maximalt förordnas för två på varandra följande mandatperioder om totalt åtta år.

3.6.3. Styrgruppens uppgift

Styrgruppen för Arcum ansvarar för:

- Verksamhetens övergripande inriktning och utveckling samt att i övrigt främja verksamheten.
- Besluta om verksamhetsplan enligt Humanistiska fakultetens anvisningar.
- Besluta om budget enligt Humanistiska fakultetens anvisningar.

Besluta om avstämning av verksamheten och bokslut enligt Humanistiska fakultetens anvisningar.

UMEÅ UNIVERSITET

3.7. Finansiering

Arcum finansieras genom anslaget för forskning och utbildning på forskarnivå enligt beslut av Universitetsstyrelsen. För år 2021 uppgår grundanslaget till 4,7 miljoner kronor med årlig uppräkningsindex. Därutöver kan olika interna och externa satsningar tillkomma.

3.8. Administrativt stöd

Det administrativa stödet, exempelvis ekonomiadministration och kommunikation, som behövs för centrumets verksamhet hanteras i första hand av Institutionen för språkstudier. Administrativt stöd kan också tillhandahållas av annan institution eller enhet enligt överenskommelse, exempelvis kansliet för humaniora.

3.9. Utvärdering och uppföljning

Centrumet ska utvärderas inom sex år efter inrättandet. Utvärderingens resultat ska beaktas inför beslut om fortsättning eller avveckling av centrumet. Värddinstitutionens prefekt ansvarar för att utvärderingen initieras och att den rapporteras till inrättande instans och berörda parter. Självvärderingen ska fastställas av styrgruppen och ska innehålla en rekommendation om fortsatt verksamhet, avveckling eller ombildning. Därutöver kan dekan vid Humanistiska fakulteten besluta om att utvärderingen ska innehålla ytterligare underlag.

Utvärderingen tillsänds till rektor för beslut om fortsättning eller avveckling av centrumet. Slututvärderingen ska inlämnas till rektor minst åtta månader före verksamhetsperiodens utgång.